

- Vit, sum eru gomul í dag, hava bert upplivað upp-gangstíðir. Tí er tað eisini sera torført hjá nóguðum at skilja, at vit nú skulu dragast inn í samfelagskreppuna.

Hetta sigur Edith Dahl í Havn, sum í løtuni er á Hvíldarheiminum. Hon ætlar sær niðan í Norðurlandahúsið á eldardøgum í vikuskiftinum. Hon er frísk og ferðug, og kann svara fyri seg.

Ónøgd við eldrapolitikkin

Edith Dahl dylir ikki, at hon er sera ónøgd við eldrapolitikkin, sum nú verður førður.

- Politikarnir mugu seta seg niður og umhuga, hvar teir aðrastaðni kunnu skerja og spara. Teir kunnu ikki leggja eftir tí veikasta liðinum, sum eru pensionistar, gomul og sjúk, tí har er einki at fara eftir, sigur Edith Dahl.

- Var tað lættari at vera gamal í Føroyum, t.d. í tíðini hjá mammu tini?

- Tað er so ymiskt, hvussu eldri fólk hava tað í dag, í mun til tíðina hjá mammu. Tá gingu kvinnurnar ikki út at arbeiða, og tí var altíð onkur heima, sum kundi vera um hana.

- Eg minnst sjálvandi eisini tíðina, tá tey gomlu livdu av náði inni hjá børnum, men so kom fólkapensiónin, og tá kendu tey gomlu seg meira sjálvstøðug, og kundu lata eitt ískoyti til húsarhaldið.

- Vit kunnu bert ikki samanbera eldri tíð við okkara, tí nú eru umstøðurnar so nógv, nógv øðrvísi, sigur Edith Dahl.

Gomul tola ikki ótryggleikan

- Tað hevur stóran týðning fyri tey gomlu, hvussu tey hava havt tað gjøgnum lívið, tí tað setur dám á eldradagarnar. Hevur tú havt strævið liv, so tolar tú ikki henda ótryggleikan, at tú ongantíð veit, um tú hevur nógv mikið til mat og heilivág.

- Nú hava politikarnir lagt skatt á pensiónina, umframt at heilivágur er vorðin dýrari. Eg havi tørv á tablettum, sum kosta tvær ferðir so nógv í dag, enn áður. Tað er ein postur, sum nógv ikki tola, tí tey hava so lítið at liva av frammanundan.

- Politikarnir mugu finna aðrar leiðir at fáa pening inn, enn um pensiónina.

- Tað sigi eg, hóast eg siti gott og fjálgt á Hvíldarheiminum, og fái alt upp í hendurnar. Kortini vil eg átala eg førða politikkin, tí so nógv onnur eru illa fyri, og tí viðurskiftini hjá gomlum í dag er nógv versnað, sigur Edith Dahl.

Nú eru árin mong og lívsroyndirnar drúgvær:

Tey eldru mett í krónum og oyrum

- Ongin spyr um, hvønn tørv tey gomlu hava. Tað verður bert tosað um, hvussu nógv alt kostar, sigur 79 ára gamla Edith Dahl

Edith Dahl: - Eg minnst sjálvandi eisini tíðina, tá tey gomlu livdu av náði inni hjá børnum, men so kom fólkapensiónin, og tá kendu tey gomlu seg meira sjálvstøðug og kundu lata eitt ískoyti til húsarhaldið. Vit kunnu ikki samanbera eldri tíð við okkara, tí umstøðurnar eru so nógv, nógv øðrvísi

Ungu ættarliðini hava sítt at stríðast við

- Her hugsi eg um røktarsjúklingar, gomul og hjálparleys, sum eru einsamøll heima, tí einki pláss er fyri teimum aðrastaðni.

Heimahjálparin roynir at gera sítt arbeiði, men hon er smábýtt millum heimini, og hevur nærum bert stundir at venda á gólvinum, áðrenn hon fer avstað aftur.

- Tey avvarandi eru nú eisini verri fyri. Um tey vildu hjálpt teimum gomlu, so hava tey ikki ráð til tað. Eis-

ini ungu ættarliðini hava sítt at stríðast við. Tað er ikki tí tey kúgva ábyrgdina frá sær, men tí tey ikki megna tað.

- Sjálvandi eru ikki øll gomul fólk illa fyri, men har illa stendur til, er ringt, sigur Edith Dahl.

Edith Dahl hevur eina 83 ára gamla systir, sum er púra óhjálpin og liggur í seingini heima.

- Einki pláss er fyri henni, og tí noyðist hon at liggja heima. Heimahjálpin kemur til hana, men familjan

noyðist at gjalda fólk fyri at sita hjá henni fleiri tímar dagliga, tí hon ikki kann vera einsamøll.

Neyðugt at stovna fleiri heim fyri gomul

- Nú noyðist dóttirin at flyta inn til mammuna, fyri at hon ikki skal liggja einsamøll um náttina. Tað er óforsvarligt at lata hana verða einasamla, tí hon er so ússalig.

- Eg haldi at tað er neyðugt at stovna fleiri heim, har gomul og sjúk fólk kunnu

vera.

- Eg veit ikki, hvat politikarnir hugsa, men tað kann ikki vera rætt, at sjúk fólk skulu liggja einsamøll um náttina, og kortini er tað vanligt at gomul liggja púra einsamøll heima, men tað er óforsvarligt í nógvum førum, sigur Edith Dahl.

- Heldur tú at eldradagarnir kunnu bota um umstøðurnar hjá gomlum og sjúkum í dag?

- Eg veit ikki, men sjálvandi er tað stíbrandi fyri tann einstaka at sleppa út, hitta onnur, og at tosa um síni viðurskifti.

Konufólk hava meira umsorgan enn menn

- Hvat heldur tú um, at einki konufólk er unboðað á pallborðsfundinum?

- Tað er út av lagi vánaliga skipað fyri. Tað er nú einaferð soleiðis: menn duga ikki so væl at siggja hvønn tørv gomul hava.

- Tað hevði tí verið meira náttúrligt, at t.d. heimahjálparar, sjúkursystur og aðrar kvinnur, sum eru um tey gomlu í gerandisdegnum, søtu við slíkt pallborð, sum vita hvat málið snýr seg um.

- Kvinnan er tann, sum hevur skil fyri og dugur at hava umsorgan fyri sínum, á heilt øðrvísi hátt enn menn. Tað er ikki at leggja monnum til last, men tað er bara so, sigur Edith Dahl.

- Hava tey ungu ikki somu virðing fyri teimum eldru, sum t.d. tit høvdu í sínari tíð?

- Eg haldi, at vit hava hug at leggja teimum ungu ov nógv lastir til. Eg havi ið hvussu so er bert alt gott at bera teimum ungu.

- Tosar tú til kenslurnar við tey ungu, so vita tey, hvussu tey skulu bera seg at móti okkum gomlu.

- Tey ungu kenna kanska ikki ábyrgd á sama hátt sum vit gjørdu, men tað er eisini tíðin og nógv broytt familjumynstrið, sum er atvoldin.

- Hóast tað sær út sum óvilji, so er tað ikki rætt at

siga, at tey ungu eru ábyrgdarleys. Veruleikin er tann, at tey ungu eisini eru so hart fyrispent, at tey ikki altíð eru før fyri at taka sær av teimum gomlu.

- Eru tey gomlu merkt av ringu tíðunum?

- Tað eru tey avgjørt. Tað sæst einamest av, at tá vit hittast, so verður nærum bert tosað um vánaligu tíðirnar. Ótryggleikin valdar nógvastaðni, tí gomul fólk tola ikki slíka afturgongd. Tey falla skjótari í fátt enn tey ungu.

- Hava gomul so ongan góðan at halda seg til, so er tað tungt at bera, eins og tað er lítið hugaligt at liggja teimum ungu til byrðu í dag, sum ikki hava nógv mikið til sítt egna.

Takløg konufólkinu við í ráðum

- Hevur tú eina góð ráð til politikan í dag?

- Teir skulu finna sær eitt skilgott konufólk, sum kennir viðurskiftini og tørvin hjá teimum eldru, og sum er før fyri at geva teimum góð ráð.

- Tað kann ikki vera rætt, at vit skulu góðtaka at gomul verða mett í krónum og oyrum, og ikki eftir tørvi, heldur Edith Dahl.

Orð: Dagny
Mynd: Kálmur

TILBOÐ

Gummistývlar
std. 39-46 **149,-**

Gummiskógvar
std. 40-45 **99,-**

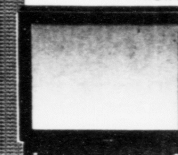
Termodraktir
std. 48-58 **875,-**

Bjargingar-
vestar
til børn & vaksin **298,-**

P/F PW-ÍSINKRAM
FR-660 Soldarfjörður
Tlf. 41166 - 84166

THOMSON

LANDSINS
LÆGSTU
PRÍSIR

Dygdar sjónvörp í nógvum ymsum støddum og sniðum.

Satronic
Saltangará Tlf. 48940